

Tekenen in de Tijd 126

19-25 december 2021

Aan het begin van een nieuwe lockdown staat de kerstviering in de kerk opnieuw op losse schroeven. Aan de hand van de profeet Jesaja maakt Erik Borgman duidelijk waarom het naar zijn overtuiging hoe dan ook kerstmis wordt en het de moeite waard is dat te vieren.

Eerst viel al de kerstnachtviering af, vanwege het bisschoppelijk besluit na vijf uur in de middag geen vieringen meer toe te staan in rooms-katholieke kerken. Inmiddels is het zelfs de vraag of we op kerstmis sowieso in de kerk bij elkaar kunnen komen. Ik ben het eens met degenen die vinden dat onze bisschoppen zich wel heel snel voegen naar wat de regering afkondigt. Maar tegelijkertijd: kerst wordt het, hoe dan ook. Niet omdat de tijd zich niet laat tegenhouden en het onvermijdelijk 25 december wordt, noch omdat wij altijd nog een online-viering kunnen organiseren. Maar hetgeen wij met kerst vieren, zal plaatsvinden. Hoe dan ook.

De laatste dagen loop ik rond met in mijn hoofd twee verzen uit hoofdstuk 63 van Jesaja. Stukken uit dit hoofdstuk zijn op de vrijdagen in de advent onderdeel van de lauden zoals wij die in het Huis van Dominicus bidden. Jesaja drukt altijd sterk zijn stempel op kerstmis en de aanloop ernaartoe. We horen bijvoorbeeld uit hoofdstuk 7 (vers 14) de aankondiging van de profeet: 'de jonge vrouw is zwanger en zal een zoon ter wereld brengen, en u zult hem de naam Immanuël geven'. Uit hoofdstuk 11 (vers 1-2 en 5-6) klinkt:

Een tak ontspruit aan de stronk van Isaï,
een twijg ontbloeit aan zijn wortels.
De geest van de Ene rust op hem,
een geest van wijsheid en inzicht,
een geest van beleid en sterkte,
een geest van kennis en ontzag voor de Ene. [...]
Gerechtigheid draagt hij als een gordel om zijn lendenen,
en trouw als een gordel om zijn heupen.
De wolf en het lam wonen samen,
de panter vlijt zich neer naast het bokje,
het kalf en de leeuw weiden samen:
een kleine jongen kan ze hoeden.

Maar in hoofdstuk 63 worden geen idyllische tafrelen geschilderd die tot de verbeelding van vele generaties hebben gesproken. In tegendeel, het gaat om God die bespat is door het bloed van onze gewelddadige geschiedenis; 'heel zijn gewaad is besmeurd' (vers 3).

God blijft door het geweld niet onbewogen. De God waarvan de Bijbel getuigt is niet alleen trouw aan zijn volk, hoort niet alleen hun klachten en ziet niet alleen hoe zij onder geweld te lijden hebben. God daalt af te midden van het geweld en de bloedspatten komen ook op hem terecht. Want – en dat is het eerste vers dat de laatste dagen met mij meegaat – in de nood van zijn volk 'was ook Hijzelf in nood', zegt Jesaja. 'Hij tilde hen op en heeft hen gedragen, alle jaren door' (vers 9). God staat niet buiten het geweld van onze wereld, maar wordt erdoor getroffen. Toch is Hij er niet machteloos aan onderworpen, maar draagt zijn mensen zodat zij niet ten

onder gaan. Jesaja 63 presenteert de geschiedenis als een grote wijnpers. Het geweld levert uiteindelijk op een wonderbaarlijke manier wijn op die gedronken wordt op het feest van God die voorgoed met zijn wereld en zijn mensen huwt.

Jesaja 63 geeft ook – en dat is het tweede vers – nog de reden aan van dit huwelijk: Gods liefdevolle vertrouwen. Hij komt voor zijn volk op, zo zegt Jesaja, met een verbijsterende vanzelfsprekendheid: ‘Het is mijn volk en mijn kinderen zijn te vertrouwen’ (vers 8). Vanwege dit laatste gaat het hier wat mij betreft om een kersttekst. God komt bij ons, daalt naar ons af, omdat Hij vertrouwen in ons stelt. Keer op keer wordt dat vertrouwen beschaamd, maar God blijft vertrouwen en zendt uiteindelijk zijn Zoon. Hij vertrouwt ons zijn eigen kind toe, omdat Hij ons bestemt zijn kinderen te worden en gelooft dat wij dat ten diepste ook willen en daarop aanspreekbaar zullen blijken. Hoe vaak wij ook van het tegendeel getuigen, God blijft ons zijn vertrouwen geven, net zolang tot dat vertrouwen in ons datgene wekt dat ons Gods vertrouwen waard maakt. Op het moment waarop wij op onze beurt beseffen dat wij met God ook zelf in nood zijn, waar God en wij ons in onze wederzijds nood herkennen, zijn wij zijn volk en is Hij, God-met-ons, onze God (vgl. Openbaring 21,3).

Jezus wordt volgens het kerstverhaal buiten de bewoonde wereld geboren, omdat zijn ouders niet eens in het gastenverblijf van de samenleving een verblijfplaats konden vinden (Lucas 2,7). Daar wordt Hij herkend door herders, die eveneens buiten in het veld overnachten en de wacht houden bij hun kudde. Zij herkenden in het in doeken gewikkelde en in de voerbak liggende kind een teken dat God in hun nood zelf in nood is. Het leidt tot vreugde bij Gods engelen: God en mens hebben hun bestemming bij elkaar gevonden. God vindt zijn glorie in de mensen en de mensen vinden hun vrede en hun bestemming in God.

Te midden van de woestenij. Dus het wordt hoe dan ook kerstmis. Ook in de woestenij van de pandemie die steeds maar weer de kop opsteekt, ook terwijl mensen door ziekte midden uit het leven worden weggerukt, ook waar het menselijk onvermogen ten hemel schreit. Wat er ook mag of niet mag, dat is hoe dan ook de moeite waard om te vieren!

Erik Borgman, lekenDominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus